

М. С. Вашуленко,
Г. В. Ломаковська, Т. П. Єресько

Я досліджую світ

М. С. Вашуленко, Г. В. Ломаковська,
Т. П. Єресько

Я досліджую світ

«Я досліджую світ»
підручник для 2 класу закладів
загальної середньої освіти
(у 2-х частинах)
Частина 1

Київ
Видавничий дім «Освіта»
2019

Проект підручника розроблено відповідно до Типової освітньої програми початкової освіти, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна

Умовні позначення
(інтеграція освітніх галузей)

- — природнича
- — мовно-літературна
- — математична
- — інформатична
- — технологічна
- — громадянська та історична
- — соціальна та здоров'язбережувальна

Для вчителів та батьків

Поданий підручник є інтерактивним. Він містить додаткові матеріали, використання яких потребує наявності цифрової техніки (смартфона, планшета тощо). Такі завдання не є обов'язковими, але їх застосування зробить навчання дитини більш цікавим та ефективним. Посилання на них зашифровані у QR-кодах. Для їх зчитування потрібно встановити відповідне програмне забезпечення.

Сторінки **36, 40** мають доповнену реальність. Для її використання необхідно на смартфон або планшет із **Google Play Market** або **App Store** завантажити безкоштовну комп'ютерну програму **Освіта4D+** , знайти відповідну сторінку, увімкнути програму, навести камеру пристрою на сторінку й виконати запропоновані дії.

Увага! Для виконання завдань із рубрики «Працюємо за комп'ютером» необхідно встановити на комп'ютер графічний редактор **Tux Paint** і навчальну програму **Gcompris**.

Інструкцію із використанням та налаштуванням графічного редактора **Tux Paint** можна завантажити тут.

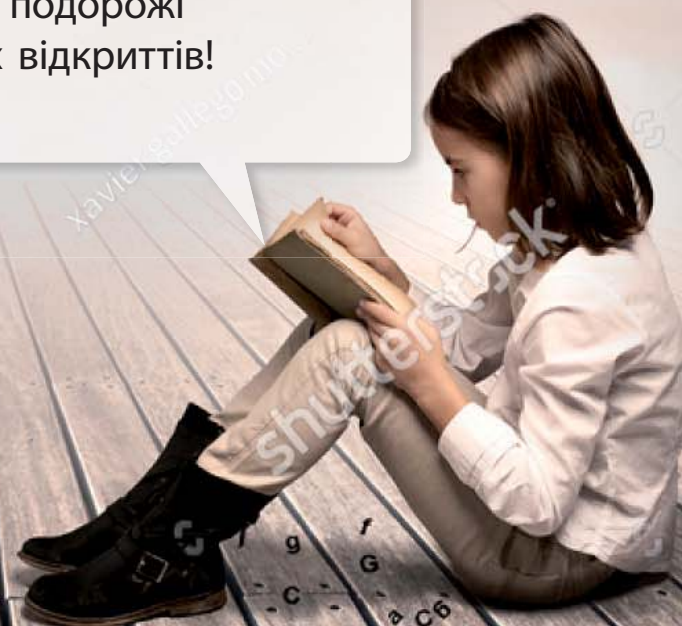
Привіт!

Я твій новий друг — підручник. А чи знаєш ти, щоб бути успішною людиною у майбутньому й успішним учнем (ученицею) сьогодні, потрібно вміти самостійно вчитися, знаходити необхідну інформацію, осмислювати її? А також вміти працювати в команді, прислухатися до думок інших і в той же час відстоювати власні думки.

Я допоможу тобі відкрити таємниці природи, навчу бачити її красу, спостерігати за навколишнім світом і робити висновки, отримувати нові знання.

Але не забувай! Ми досліджуємо світ для того, щоб знати, розуміти, шанувати й оберігати його!

Щасливої подорожі
й корисних відкриттів!

ЩО ОЗНАЧАЄ БУТИ СПРАВЖНЬОЮ ЛЮДИНОЮ?

- 1 Розглянь світлини. Спробуй за ними пояснити, якою має бути людина.

- Доповни розповідь своїми прикладами.

- 2 Назви за схемою риси, притаманні справжній людині. Доповни перелік.

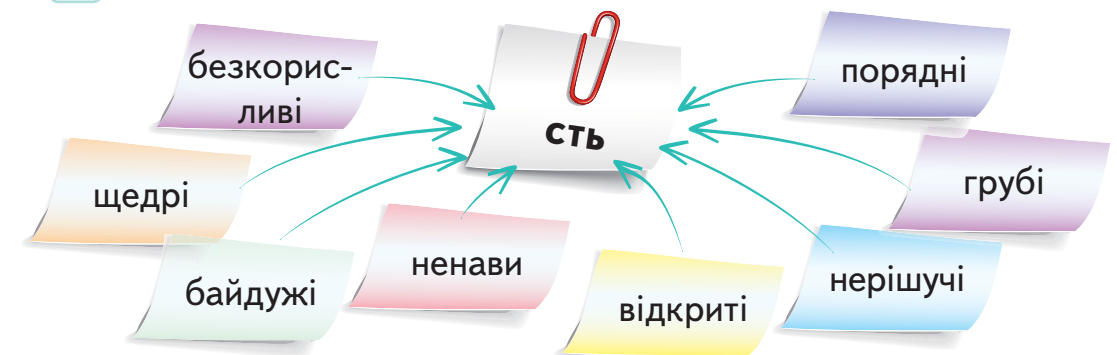

- Назви слово, яке відповідає звуковій схемі.

- 3 Поміркуй, як ти розумієш зміст прислів'я.
Не місце прикрашає людину, а людина місце.

- 4 Утвори слова.

- Як ти вважаєш, які слова називають риси справжньої людини? Запиши їх, поділяючи рискою для переносу.
- А які риси притаманні тобі?

- 5 Прочитай вірш.

Надія Красоткіна

А це ж так просто — **щастя** дарувати!
І усмішку, щоб радістю цвіла.
Лиш треба доброти у **серці** мати,
і людяність, і трішечки тепла.
І до людей нести це щиро-щиро,
сказати добре **слово** від душі...
Й побільшає довкіл тепла і миру,
то ж подаруй всім **щастя**! Поспіши!

- Розкажи, що пропонує робити авторка, щоб бути справжньою людиною.
- Чи можеш ти назвати себе щасливою людиною? Чому?
- Послідовно вимов звуки у виділених словах. Склади їхні звукові схеми.

- 6 Зроби висновок. Запиши його.

Бути справжньою людиною — це означає бути щирим (щирою),

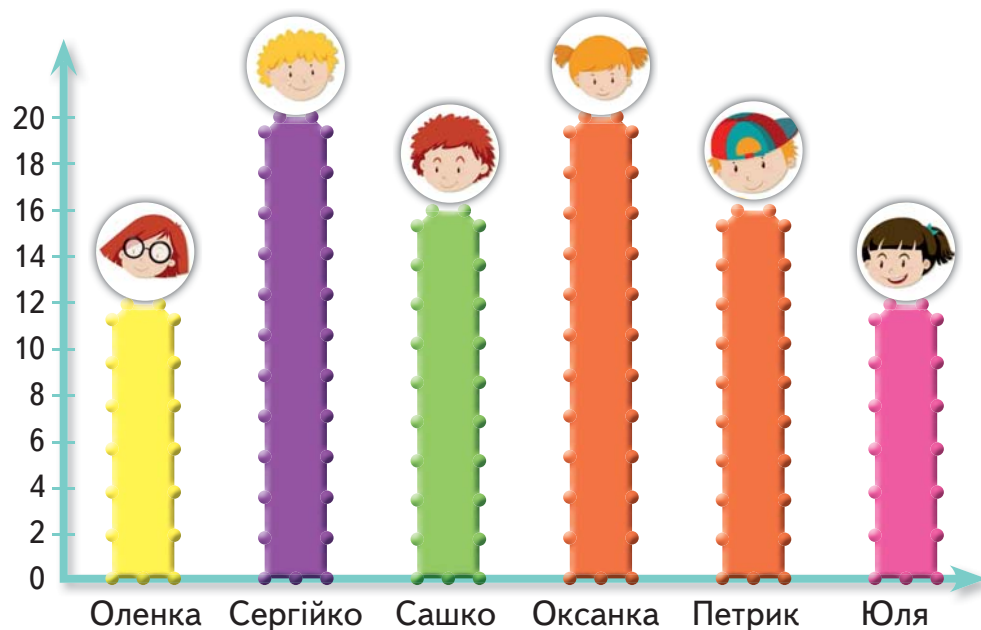
- 1** Прочитай оповідання В. Сухомлинського «Бабусин борщ». Дай відповіді на запитання.
- Чому дівчата посміхалися?
 - Чи правильною була поведінка дівчат? А як вчинив би (вчинила б) ти?
 - Зberi прислів'я. Як за допомогою їх можна пояснити головну думку твору?

Сердечко, словечко, гостре, коле.
Сніг, і, теплого, від, тане, слова.

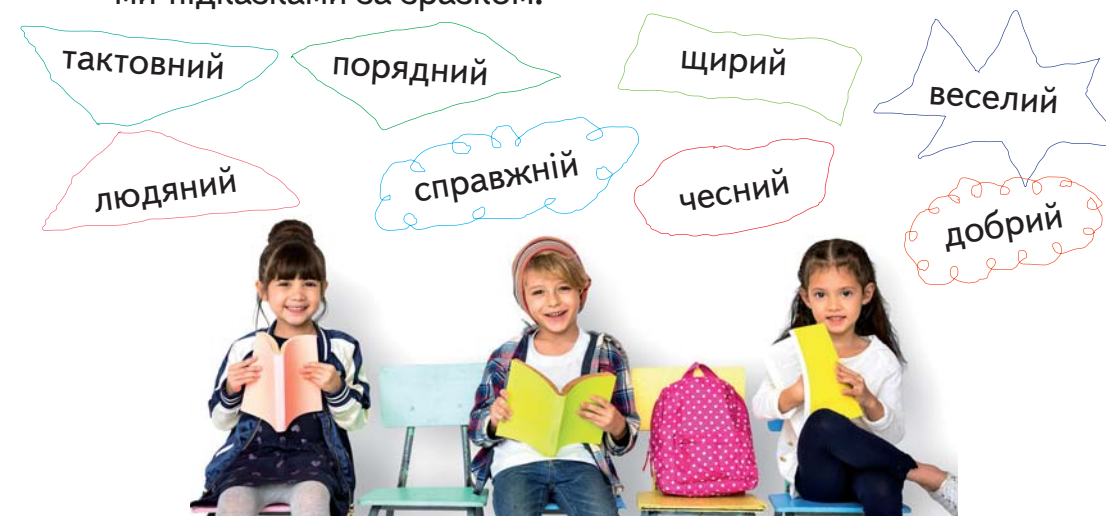
- Запропонуй «рецепт» добрих стосунків у родині.
- Склади правила гостинності.
- Пригадай свою родинну традиційну страву.

- 2** Визнач за діаграмою і скажи, хто з ким товаришує. Друзів позначено однаковими числами.

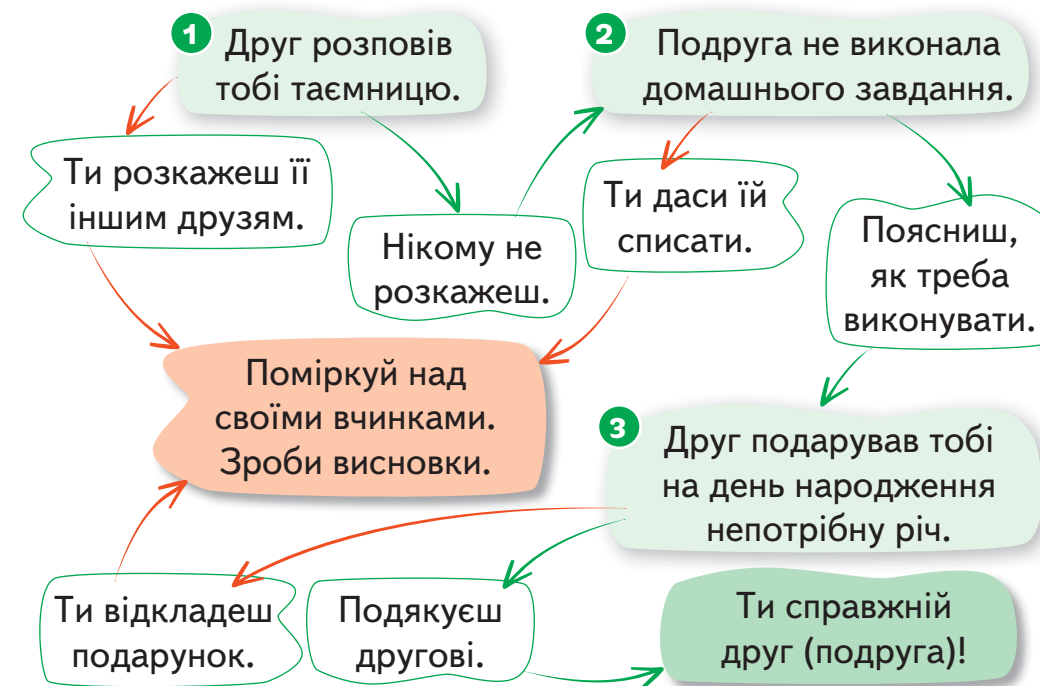
- А з ким товаришуєш ти? Назви імена своїх друзів.
- Закінчи речення. Я вважаю, що люди стають товаришами, тому що ...

- 3** **Попрацюйте в групах.** Складіть правила дружби за словами-підказками за зразком.

Зразок. Друзі мають бути щирими.

- 4** Як ти вчиниш у таких ситуаціях? Пройди лабіринтом і дізнайся, який ти друг (подруга).

Інформація — це відомості, новини про події, предмети, явища.

Слухаючи, читаючи, спостерігаючи за навколишнім світом, спілкуючись, ми отримуємо інформацію. Передається інформація за допомогою **повідомлень**.

1 Розкажи за малюнком, які повідомлення отримала Ганнуса.

- Наведи свої приклади повідомлень.

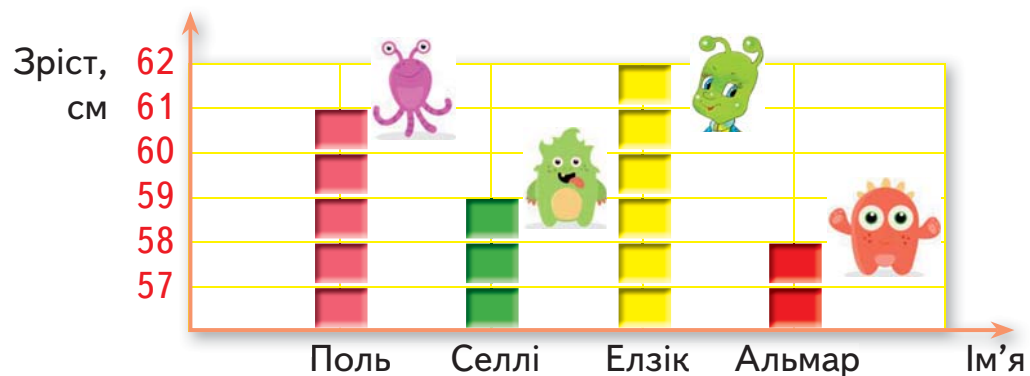
2 Прочитай текст. Відшукай у ньому помилки.

Ганнусі подобається досліджувати комах восени. Вони закопуються у ґрунті, ховаються під корою.

- Яку інформацію містить текст?

3 Розглянь схему і дай відповіді на запитання.

Елзек прилетів на Землю з планети Сонячних золотавиків, де у нього теж є друзі.

- Назви зріст Елзика і його друзів.
- Хто з друзів Елзика найнижчий? А найвищий?
- На скільки Елзек вищий за Селлі?

4 Розглянь різні ситуації. Опиши малюнки. Поміркуй, якими мали б бути дії Елзика.

- Поміркуй і розкажи, до чого може призвести недотримання правил безпечної роботи за комп'ютером.

ПРАЦЮЄМО ЗА КОМП'ЮТЕРОМ¹

Якщо переміщувати мишу, то на екрані монітора буде рухатися спеціальна стрілочка — **вказівник**.

Щоб вибрати об'єкт:

1. Поклади долоню на мишу, як показано на малюнку.
2. Установи вказівник на об'єкт.
3. Клацни (швидко натисни і відпусти) ліву кнопку миші.

Завдання

Вибирай сині кружечки, що з'являтимуться на екрані, і отримай цікавий малюнок.

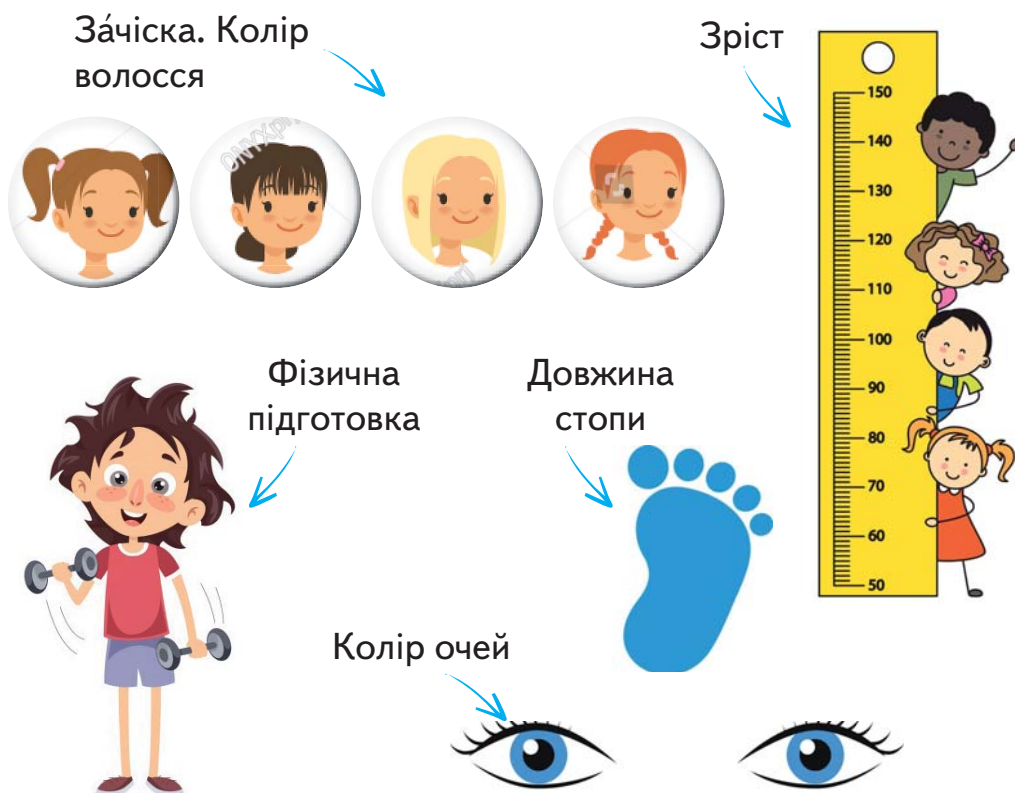
Етапи виконання

1. Установи на зображенні синього кружечка вказівник.
2. Клацни (швидко натисни і відпусти) ліву кнопку миші.

¹ Для вчителя. Завдання виконується у програмі **GCompris**.

- 1** Чим ти відрізняєшся від своїх однокласників (однокласниць)?
Склади розповідь за малюнками.

- 2** Склади розповідь про себе, добираючи з дужок слова, які описують тебе.

У мене (коротке, довге) волосся. Воно (темного, світлого, ...) кольору. У мене (сірі, карі, блакитні, зелені) очі.

- 3** Порівняй свій зовнішній вигляд у 1 класі і зараз. Що в тебе залишилося незмінним?

- Як ти вважаєш, чому люди інколи хочуть змінити свою зовнішність?
- Що ти хотіла б (хотів би) змінити у своїй зовнішності? Чому?

- 4** Оленка й Оксанка порівняли, що в них є спільного, і склали таблицю. Розглянь її і дай відповіді на запитання.

Спіль- не			—	—
	1	2	3	4
Від- мінне				Зріст
	1	2	3	4

- Чого у дівчат більше: спільного чи відмінного?
- Що у дівчат відмінне?
- Утвори із цифр 1, 2, 3, 4 усі можливі двоцифрові числа. Назви в них кількість десятків й одиниць.

- 5** **Попрацюйте в парах.** Визначте, що означає бути охайною (охайним). Намалюйте 😊 у зошиті біля тієї думки, із якою ви погоджуєтесь. Порівняйте свої позиції.

Моя
позиція

- Стежити за чистотою свого одягу.
- Дотримуватися правил особистої гігієни.
- Якомога рідше прибирати на своєму столі.
- Дбати про чистоту у кімнаті (класі).
- Не застеляти ліжко.

1 Прочитай вірш. Дай відповіді на запитання.

Грицько Бойко

Хвастунець

Хлопчик Толя — молодець,
тільки трішки хвастунець.
Якось ми пішли на став.
Він мені таке сказав:
— Слово честі, не хвалюся,
я ні-чо-го не боюся!.. —
Враз на слові цім з дороги —
Толі ящірка під ноги.
З переляку, у тривозі
наш хвалько мерщій навтік.
Та спіткнувся на дорозі
й прикусив собі язик.

- Чи сподобався тобі хлопчик Толя?
- Чи хотів би (хотіла б) ти з ним товаришувати? Чому?

2 **Попрацюйте в групах.** Які ви? Випишіть за схемою слова, які вас описують.

Що підходить саме тобі?

У школі я ...

Вдома я ...

З друзями я ...

Ввічливий **ХВАЛЬКОВИТИЙ** *рішучий* **Жадібний**
сміливий **байдужий** *щедрий* **впертий**
ТАЛАНОВИТИЙ **балакучий** **хитрий** **боязкий**
ВІДВЕРТИЙ **грубий** **СПРАВЕДЛИВИЙ**

- Чи однаковий (однакова) ти у різних ситуаціях?
- Чи однакові слова ви виписали?
- Зробіть висновок.

Внутрішній світ людини виявляється у її вчинках і поведінці.

3 Назви риси характеру зображених на малюнках дітей. Оціни їхню поведінку.

4 «Зberi» прислів'я. Як ти його розумієш?

Красу —

мудрість —

Доброту —

чують,

відчують.

бачать,

Кожна людина має особисте я.

5 Що може вплинути на твій настрій? Як саме? Розкажи за світлинами.

- Що ти робиш, щоб покращити настрій? Поділися з друзями.

1 Розглянь світлини. У чому діти схожі? А відмінні?

- Як ти вважаєш, чи однакові у близнюків риси характеру?
- Поміркуй, чи існують цілком однакові люди.

2 Знайди однакові долоньки.

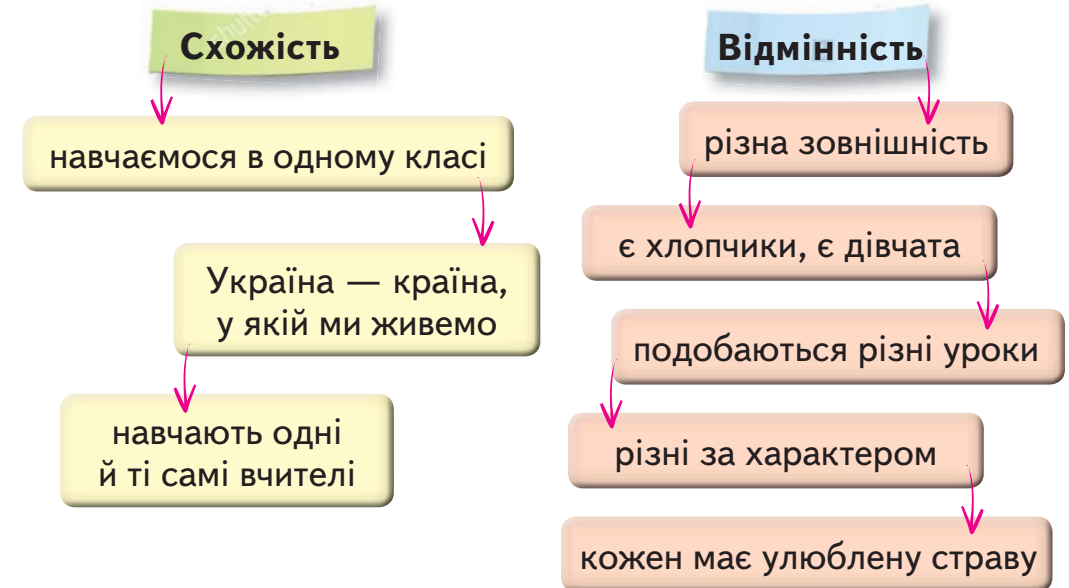

- Скільки долоньок у кожному ряду?
- Скільки всього долоньок?
- Скільки долоньок кожного з кольорів?
- А чи можливе таке у реальному житті?
- Чи є люди з однаковими відбитками пальців?

4 Творча майстерня. За допомогою відбитків пальців і фарб спробуйте зробити такі малюнки.

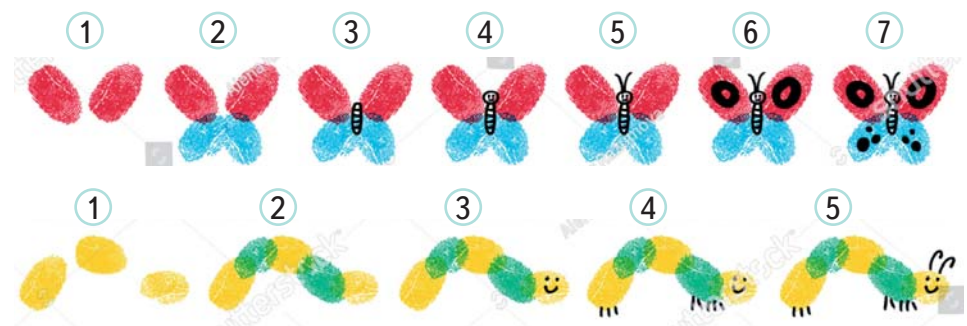

3 Розкажи за схемою про схожі і відмінні твої риси і твоїх однокласників (однокласниць).

- Що спільне в тебе та твого друга (подруги)?
- Порівняйте свої потреби. Чи однакові вони? Зробіть висновок.

Кожна людина (дитина) є індивідуальною, унікальною і неповторною. Це поєднання зовнішності, поведінки, характеру та здібностей.

- Організуйте в класі виставку робіт.

1 **Попрацюйте в парах.** Проведіть дослідження «Мої можливості». Чи змінилися вони за рік?

Назви за малюнками те, що ти вже добре вмієш робити.

- Порівняйте з однокласником (однокласницею) свої відповіді.
- Закінчіть речення.
Я вже вмію Я хочу навчитися

2 Закінчи речення.

Важливим для мене є **вміння**

Я пишаюся тим, що я

Шкода, що мені не вдається

Але **незабаром** я обов'язково

- Визнач кількість голосних звуків і складів у виділених словах.

3 Чого ти хочеш навчитися? Постав перед собою ціль і склади розповідь за зразком.

МОЇ ЦІЛІ	
Ціль 1. Навчитися різати овочі	Ціль 2. Навчитися плавати
Користь. Допомога дорослим	Користь. Правильна постава
План досягнення. Якомога частіше тренуватися	План досягнення. Записатися в секцію плавання. Регулярно її відвідувати
Терміни. 2 тижні	Терміни. 1 місяць
Зроблено чи ні. 	Зроблено чи ні.

4 **Попрацюйте в групах.** Прочитайте слова у «хмарі» можливостей.

КОНСТРУЮВАННЯ *самостійне планування*
оцінювання своїх дій **Допомога старшим** *допомога*
друзям **малювання** **ПРАСУВАННЯ РЕЧЕЙ**

- Обговоріть в групах, які можливості у вас спільні. Створіть свою «хмару».

- 1** Розкажи за малюнком, як людина сприймає інформацію. Покажи всі органи чуття. Наведи власні приклади того, яку інформацію і яким чином можна сприймати за допомогою кожного з органів чуття.

Ніс — нюхова інформація

Язик — смакова інформація

Шкіра — тактильна інформація

Очі — візуальна інформація

Вуха — слухова інформація

- 2** Тіло людини може «говорити» — сприймати і передавати інформацію. Розкажи, що «говорить» тіло Елзика.

- За допомогою яких органів чуття Елзик сприймає інформацію?

- 3** Поміркуй, яку інформацію про погоду можна отримати з цих малюнків.

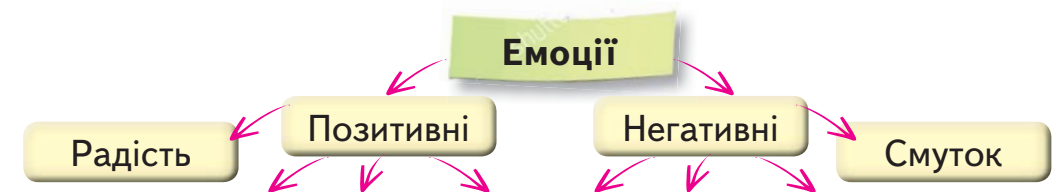

- 4** Прочитай текст.

Твої вчинки та вчинки інших людей викликають **емоції**. Це — радість, горе, спокій, смуток, здивування, хвилювання.

Емоції радості — позитивні, а емоції смутку — негативні.

- Доповни схему.

- Поміркуй, що підіймає твій настрій. А що засмучує? Як ти виражаєш почуття?

- 5** Для того, щоб передати інформацію про емоції, придумали умовні позначки — «смайлики». Які емоції передають «смайлики»?

ПРАЦЮЄМО ЗА КОМП'ЮТЕРОМ

Завдання

Заміни знак питання на фрукти.

Етапи виконання

1. Подивись уважно на екран монітора.
2. Поміркуй, що має бути зображено замість знака питання.
3. Додай фрукти, яких не вистачає, — вибери їх з нижнього рядка.

Для вибору об'єкта на планшеті або смартфоні потрібно виконати швидке натиснення пальцем.

- 1** Якими можуть бути вподобання? Поміркуй і розкажи за схемою.

- Розкажи за схемою про свої вподобання.

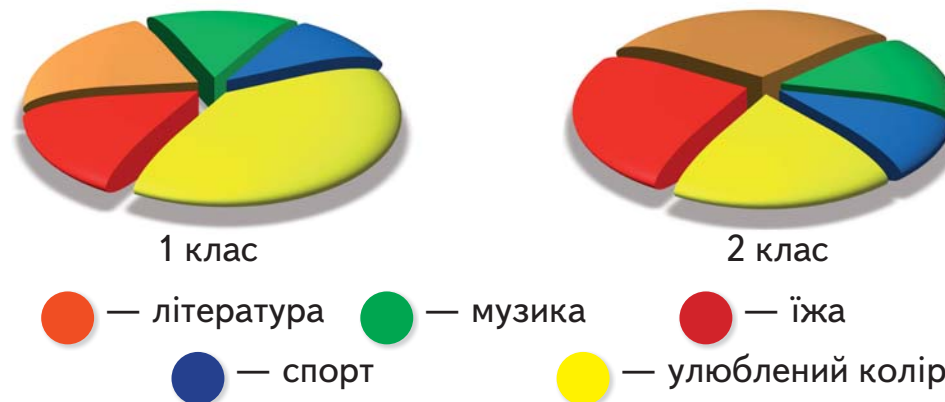
- 2** Розкажи про вподобання дітей у їжі.

- Назви українські традиційні страви. Полічи у їхніх назвах кількість звуків і букв.
- Які страви корисні, а які — ні?
- Порівняй свої вподобання у 1 класі і зараз. Чи змінилися вони? Як?

Уподобання протягом життя людини можуть змінюватися.

- 3** Розглянь діаграми уподобань учня у 1 і у 2 класах. Дай відповіді на запитання.

- Які вподобання змінилися у другокласника найбільше?
- Що залишилося незмінним?

Це цікаво

Найдовший музичний інструмент у світі — це українська трембіта. Її довжина може досягати чотирьох метрів.

- 4** **Попрацюйте в групах.** Чи є серед зображених занять ваше улюблене? Обговоріть у групах, які є у вас спільні вподобання.

- Закінчи думку.
Мені захотілося навчитися ...

1 Знайди назви захоплень.

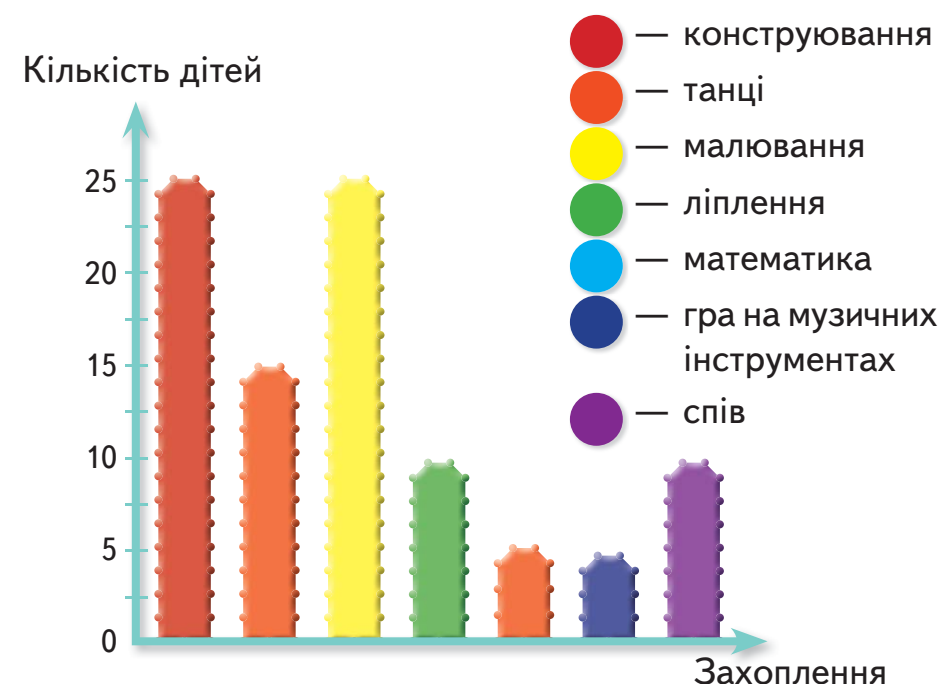
- Поміркуй, як ти можеш знайти для себе нове захоплення.

2 Попрацюйте в парах. За малюнками та описом уподобань дітей знайдіть їхні зображення.

- Марійці подобається читати і не подобається займатися спортом.
- Оксанка захоплюється малюванням, але їй не подобаються комп'ютерні ігри.
- Олег цікавиться математикою, але не любить читати.
- Андрійко не вміє співати і більшість свого вільного часу проводить за комп'ютером.

3 Розглянь діаграму захоплень дітей класу і дай відповіді на запитання.

- Чим діти класу захоплюються найбільше? А найменше?
- Скільком дітям подобається танцювати? А ліпити? Кого більше і на скільки?
- Яку ще інформацію ти можеш отримати за діаграмою?
- Поміркуй, які ще можуть бути захоплення у другокласника (другокласниці).

1 Розкажи за світлинами, як змінилася дівчинка та її інтереси.

Давно

Недавно

Зараз

- Пофантазуй, що може змінитися у майбутньому.

2 Що тебе цікавило раніше? Назви відповідні предмети. А що цікавить зараз?

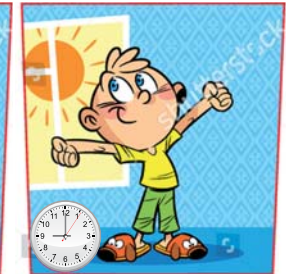

- Зроби висновки про те, що в тобі змінилося.
- Поміркуй, що в тобі залишається незмінним.

3 Розкажи за малюнками, як було раніше і як стало тепер.

Лягаю спати

Прокидаюся

У будні

У вихідні

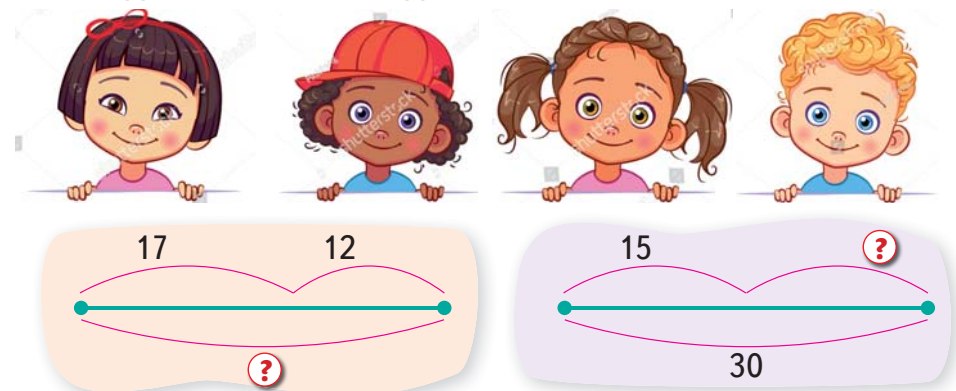
У будні

У вихідні

- Поспостерігай і порівняй, о котрій годині ти прокидаєшся і лягаєш спати у будні та вихідні. А як було рік тому? Зроби висновки, що ще змінилося в тобі протягом року, — почни розповідь словами «Тепер я можу ...».

4 Розкажи, що змінилося у твоєму класі.

- Склади за схемами задачі. Розв'яжи їх.

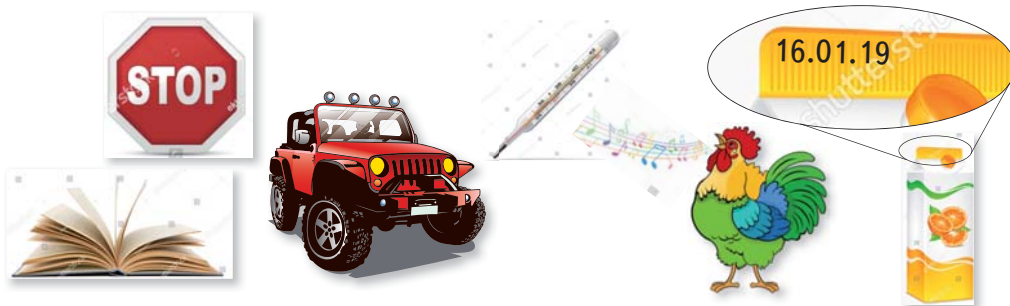
5 Попрацюйте в парах. Закінчіть думку.

Зі мною змінюється коло друзів, мої ...

- Порівняйте ваші зміни.

1 Попрацюйте в групах.

Розкажіть за малюнками, яку інформацію ви можете отримати за допомогою зображених об'єктів.

Повідомлення можуть бути усними, письмовими, у вигляді малюнків, умовних позначень, звукових і світлових сигналів.

2 Розглянь малюнки. Поміркуй, чи можна одну і ту саму інформацію передати за допомогою різних повідомлень.

- Створи власний знак, у якому буде закодовано якусь інформацію. Намалюй його у зошиті.

3 Ганнуса з Елзіком дослідили, зі скількох букв складаються імена деяких їхніх однокласників (однокласниць). Занесли дані до таблиці.

Ганнуса, Софійка	Галина, Олекса	Олесь, Павло	Олег, Іван
7 букв	6 букв	5 букв	4 букви

- Назви імена, у яких кількість букв і звуків відрізняється.
- У яких іменах є м'які приголосні звуки?
- Поясни правило вживання великої літери.
- Проведи і ти таке саме дослідження у своєму класі і заповни таблицю у зошиті.

4 Досліди, які жести допомагають тобі бути більш переконливим (переконливою), коли ти намагаєшся відстояти свою точку зору.

ПРАЦЮЄМО ЗА КОМП'ЮТЕРОМ

Щоб перемістити об'єкт:

1. Підведи до об'єкта вказівник.
2. Натисни ліву кнопку миші і, не відпускаючи її, перетягни об'єкт в потрібне місце.

Завдання

Збери малюнок із фрагментів.

Етапи виконання

1. Знайди фрагменти малюнка, яких не вистачає.
2. Перемісти фрагменти з лівої частини вікна на потрібне місце малюнка.
3. Коли всі частини будуть розміщені правильно, стане доступною кнопка . Вибери її і перейди до наступного малюнка.

Для переміщення об'єкта на смартфоні потрібно натиснути на нього пальцем і перетягнути.

1 Розкажи за схемою про права дитини.

Право на ім'я та громадянство

На інформацію

На медичну допомогу

На захист

На навчання

На відпочинок

На сім'ю

- Поміркуй, які обов'язки має дитина. А які обов'язки маєш ти?

Кожна дитина має права й обов'язки.

2 Прочитай вірш. Знайди потрібне слово в довідці.

Галина Несмашна

Пишаюсь тим, що я людина,
що маю розум, ...,
що неповторна і єдина
і маю право на ... !

Слова для довідки: почуття, життя.

- Назви у словах з довідки наголошені склади.

1 червня — Міжнародний день захисту дітей.

3 Визнач за календарем, у який день тижня був Міжнародний день захисту дітей.

Червень 2019							Вересень 2019						
пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд	пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
					1	2							1
3	4	5	6	7	8	9	2	3	4	5	6	7	8
10	11	12	13	14	15	16	9	10	11	12	13	14	15
17	18	19	20	21	22	23	16	17	18	19	20	21	22
24	25	26	27	28	29	30	23	24	25	26	27	28	29
							30						

- Полічи, скільки днів минуло з 1 червня, якщо зараз 5 вересня.

4 Прочитай жартівливий вірш А. Костецького «Ніколи і нізачо дорослим не позаздрю». Дай відповіді на запитання.

- Що означає слово *пуд*?
- Чому автор не може позаздрити дорослим?
- Чи погоджуєшся ти з автором вірша?
- Чи хочеш ти скоріш подорослішати? Чому?

5 **Попрацюйте в парах.** Розкажіть за дитячими малюнками, що діти цінують у своєму житті.

- А що цінуєте ви? Намалюйте. Допоможіть учителю влаштувати у класі виставку ваших робіт.

1. Розглянь малюнки. Придумай назву кожному з них.
2. Поміркуй, на якому малюнку зображено те, що було важливим для тебе раніше, зараз і в майбутньому. Поясни хід своїх міркувань.
3. Поміркуй і розкажи, які зміни відбуваються з дитиною з віком. Розкажи про зміни поведінки, емоцій, уподобань.
4. За малюнками опиши ситуації, коли потрібно проявити силу характеру, виникає бажання допомогти. Наведи приклади вчинків, які можуть підтримати.

5. Серед поданих слів вибери ті, які підходять до кожної із зображених ситуацій.

Смук, радість, тріумф, страх, злість, агресія, безтурботність, натхнення, турбота, задоволення, захват, упевненість, повага, довіра, симпатія, ніжність, подяка, цікавість.

6. Користуйся малюнками у необхідній послідовності. Розкажи, як ти змінювався (змінювалася) з віком.

1 Назви за малюнками об'єкти навколишнього світу.

- Пригадай, які з них належать до неживої природи, а які — до живої.

2 Прочитай текст. Назви об'єкти неживої природи.

Прийшла до беріз осінь. Принесла їм золотисті стрічки. Уплела їх **берізка**м у зелені коси.

Вийшло із-за хмар сонце. Подивилося воно на берези і не впізнало їх: у зелених косах — золотисті стрічки (*За Василем Сухомлинським*).

- Послідовно вимов звуки у виділених словах.

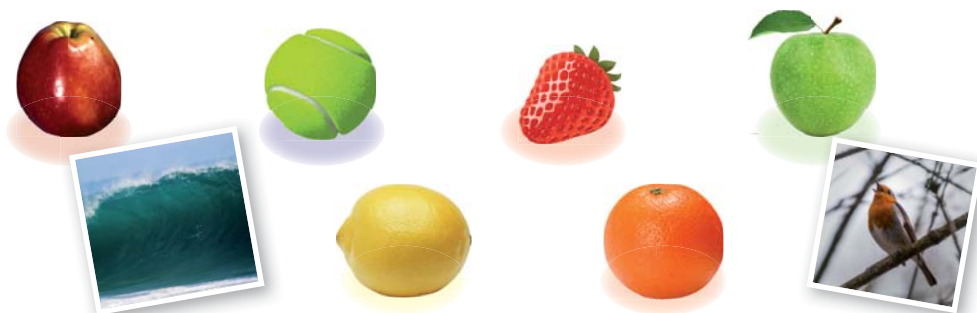
3 **Попрацюйте в групах.** Об'єднайте зображені об'єкти у групи:

1 група — за кольором

2 група — за формою

3 група — за смаком

4 група — за звучанням

- За допомогою яких органів чуття ви виконали завдання?

4 Пригадай прилади, за допомогою яких ти можеш досліджувати світ. Назви їх. Що на малюнках «зайве»?

- Пригадай, із чого люди виготовляють книги.

5 Розв'яжи задачу.

Ялинка вища за березу. Висота меншого дерева 12 м, воно нижче від більшого на 3 м. Яка висота ялинки? Яка висота берези?

6 **Попрацюйте в групах.** Прочитайте вірш. Випишіть слова — назви дерев за абеткою.

Михайло Стельмах

Ми садили ліс у полі —
і дубочки, і тополі,
і осику, і ліщину,
і червону горобину...

7 **Творча майстерня.**

Зробіть аплікацію за зразком (на вибір). Установіть послідовність дій.

- Листя яких дерев ти використав (використала)?

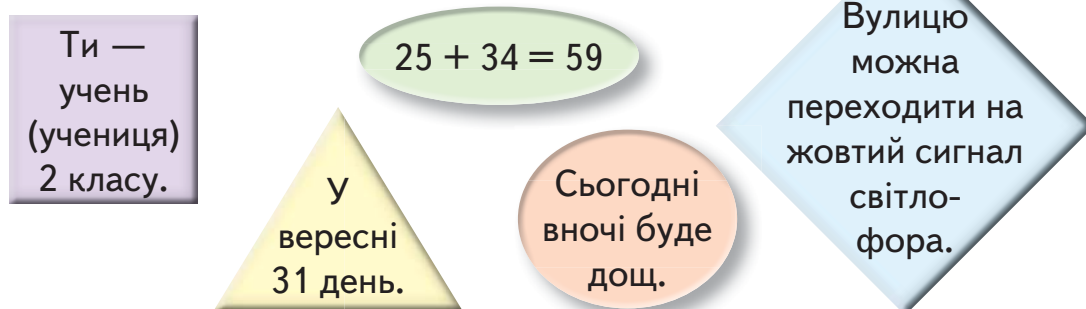

1 Попрацюйте в групах.

Розкажіть за малюнком, якою має бути інформація.

2 Визнач правильну інформацію.

3 Визнач інформацію, яка є для тебе зрозумілою.

Місяць обертається навколо Землі.

$1 \text{ м} = 100 \text{ см}$.

У високосному році 366 днів.

Щоб знайти невідомий дільник, потрібно ділене поділити на частку.

4 Яку корисну інформацію ти отримаєш із даного повідомлення?

У Києві $+7^\circ \text{C}$, похмуро, дощ.

5 Проаналізуй інформацію діаграми та дай відповіді на запитання.

- Яка пора року учням подобається найбільше? А яка — найменше?
- Скільком дітям подобається осінь? А скільком — весна?

6 Розглянь листочки. Значення яких властивостей змінилися?

Колір
Форма
Розмір

ПРАЦЮЄМО ЗА КОМП'ЮТЕРОМ

Завдання

Навчись виконувати подвійне клацання лівої кнопки миші та забий якомога більше м'ячів у ворота.

Щоб виконати подвійне клацання:

1. Установи у потрібному місці вказівник.
2. Двічі клацни (швидко натисни і відпусти) ліву кнопку миші.

Етапи виконання

1. Прицілься та забий гол пінгвіну Туксу.
2. Полічи, скільки м'ячів ти забив (забила) у ворота.

- 1** У кожному ряду назви «зайвий» малюнок. Обґрунтуй свою думку.

- Які назви зображених об'єктів не можна поділити на склади? Поясни чому.

- 2** Прочитай вірш. Які букви «випали»?

Я метелика не скривджу, хай ..етить.
 І ялинку не зрубаю, хай ..тоїть.
 Не затопчу мурашинку, хай повзе.
 Не зламаю з ду..а гілку, хай росте.
 Не впущу сміття у рі..ку, хай бурлить.
 Із гнізда яйце не ..кину, хай лежить.

- Назви об'єкти навколишнього світу, згадані у вірші.
- Поміркуй, що або хто може завдати шкоди навколишньому світу.

- 3** Розташуй значення виразів у порядку спадання. Розшифруй назву казки.

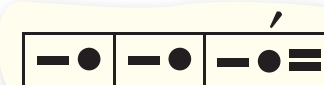
Т $18 - 13 + 1$	О $18 - 11 + 5$	П $18 - 14 + 9$
Є $18 - 12 + 8$	С $18 - 7 - 3$	Я $18 - 4 - 7$
О $18 - 9 + 6$	Т $18 - 6 + 5$	Р $18 - 10 + 3$
О $18 - 2 - 7$	Р $18 - 3 + 1$	

- Чи можна сказати, що герої цієї казки належать до живої природи? А їхні будинки?

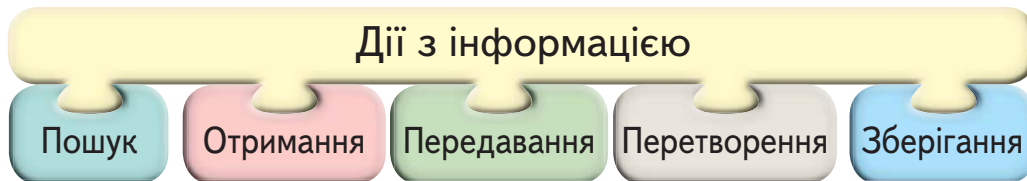
- 4** Додай до частин слів склади так, щоб утворилися слова.

сини..	дя..	со..вей
го..бець	біл..	..лека
івол..	..жак	..рел

- До якої природи належать ці об'єкти?
- Чи є слова, які не можна поділити на склади?
- Спиши спочатку слова, що містять два склади, а потім — три склади.
- До назв яких тварин подано звукові схеми?

- 1** Розкажи за схемою, які дії можна виконувати з інформацією. Наведи приклади отримання, передавання, зберігання інформації.

- 2** Які дії виконує Ганнуса з інформацією (зберігання, передавання, опрацювання, пошук), якщо вона:
- записує цікаві факти про явища природи;
 - розповідає їх друзям;
 - шукає інформацію про погоду на найближчі три дні;
 - вчить умовні позначення явищ природи;
 - робить переклад тексту про північне сяйво з іноземної мови.
- 3** Ганнуса провела в класі опитування і з'ясувала, що люблять її друзі (подруги). Проаналізуй інформацію в таблиці і побудуй у зошиті відповідну схему.

Сік	Яблучне пюре	Свіжі яблука
6	4	15

- На скільки більше учнів люблять свіжі яблука, ніж яблучне пюре?
 - Скільки всього учнів брали участь в опитуванні?
 - Назви фрукти, овочі, ягоди, які дарує осінь. Чим вони корисні?
 - Проведи таке саме опитування у своєму класі. За результатами склади таблицю.
- 4** Елзек створив композицію з назвою «Жовтень». Що він наплутав?

- 5** Добери до поданих слів слова з протилежним значенням. Запиши їх у зошит. Користуйся довідкою.

Тихий, колючий, веселий, солодкий.
Довідка: сумний, гіркий, шумний, гладенький.

ПРАЦЮЄМО ЗА КОМП'ЮТЕРОМ

Сьогодні ти вчитимешся запускати програми на виконання.

Для цього:

1. Знайди на екрані монітора значок програми.
2. Підведи до нього вказівник і двічі клацни лівою кнопкою миші.

Завдання

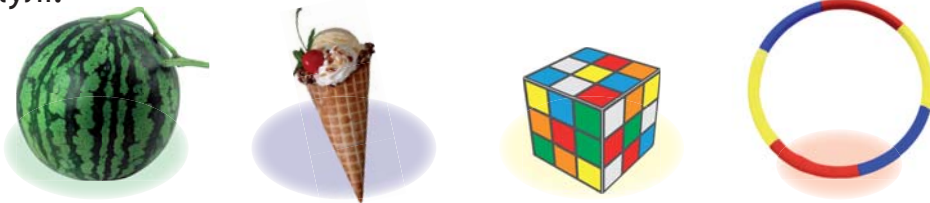
Полічи зірочки відповідного кольору.

Етапи виконання

1. Знайди значок і запусти програму на виконання. Почне працювати програма **GCompris** — «Я розумник».
2. Послідовно вибери → .
3. Верхній рядок зірочок — зменшуване. Коли ти вибереш чарівний капелюх, то заповниться другий рядок — від'ємник.
4. Усно обчисли різницю та познач потрібну кількість зірочок після знаку «=».
5. Для завершення роботи з програмою вибери кнопку .

- 1** Пригадай, що таке куля. Назви предмети, які мають форму кулі.

- 2** Розглянь малюнки. На що схожа форма Землі: на апельсин чи блюдо?

Земля має форму кулі. Тому кажуть **земна куля**.

Як побачити все, що знаходиться на поверхні Землі? Для цього виготовили її зменшене зображення — модель.

Модель — зменшене відтворення якогось об'єкта.

Модель нашої планети називається **глобусом**.

- 3** Розглянь глобус. Які основні кольори ти бачиш?
- Поміркуй, що позначено цими кольорами.

- 4** Розшифруй назви українських міст, які мріють відвідати діти.

- Напиши у зошиті назви цих міст за абеткою.
- Усно доведи, чому слово *Київ* необхідно написати після слова *Дніпро*.

- 5** Творча майстерня.

Зробіть плакат, малюнок, виріб за темою «Бережіть Землю». Влаштуйте в класі виставку робіт.

- 1** Назви зображені предмети. Які з них прозорі, а які — непрозорі?

- Напиши у зошиті назви непрозорих предметів, поділяючи їх рисками для переносу.
- Підкресли слово, у якому звуків менше, ніж букв.

2 Досліджуємо.

- Візьми дві лінійки світлого кольору: пластмасову і дерев'яну. Яка лінійка непрозора?
- Постав лінійки на столі так, щоб на них падали сонячні промені. Чи утворюється тінь від дерев'яної лінійки? А від пластмасової?
- Які предмети утворюють тінь: прозорі чи непрозорі?

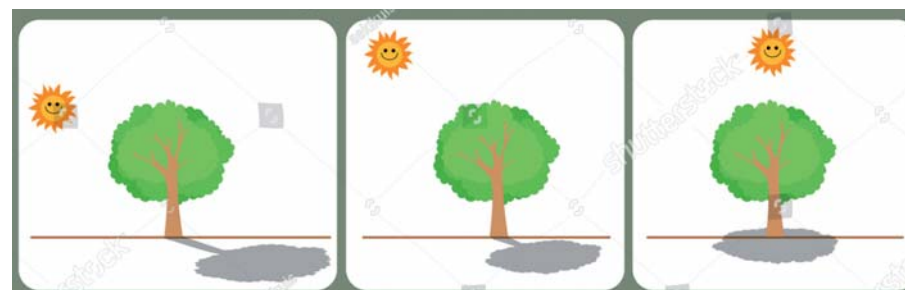
Непрозорі предмети на шляху світла утворюють тінь.

Тінь — це темна частина поверхні, закрита від світла непрозорим предметом.

- 3** Виміряй своїми кроками довжину тіні від дерева опівдні та ввечері. Порівняй довжину тіней.

- Поміркуй і поясни, чому довжина тіні змінюється.

Довжина тіні залежить від висоти Сонця. Опівдні Сонце підіймається найвище, тоді тіні стають найкоротшими. Коли Сонце низько, тіні довгі.

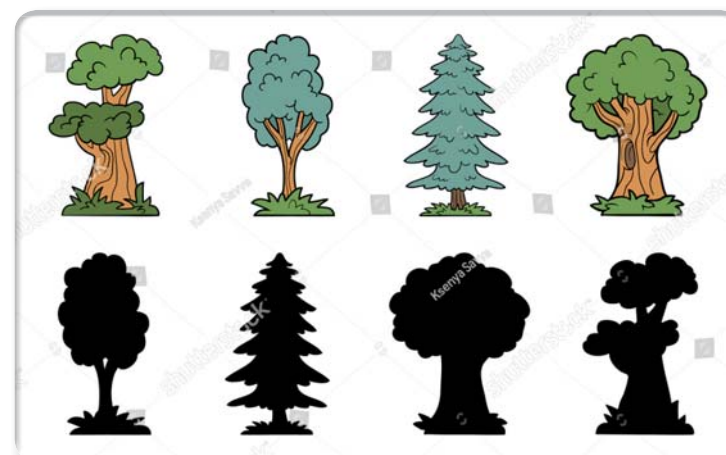

- 4** Розв'яжи задачу.

Оленка і Сашко вимірювали кроками довжину тіні від сосни. В Оленки вийшло 20 кроків, а в Сашка — 7 кроків. На скільки кроків більше вийшло в Оленки?

- Поміркуй, хто вимірював довжину тіні сосни ввечері. Обґрунтуй свою думку.

- 5** Знайди тіні дерев.

- 1 Розглянь світлини. Визнач за довжиною тіні, яку частину доби зображено. Обґрунтуй свою думку.

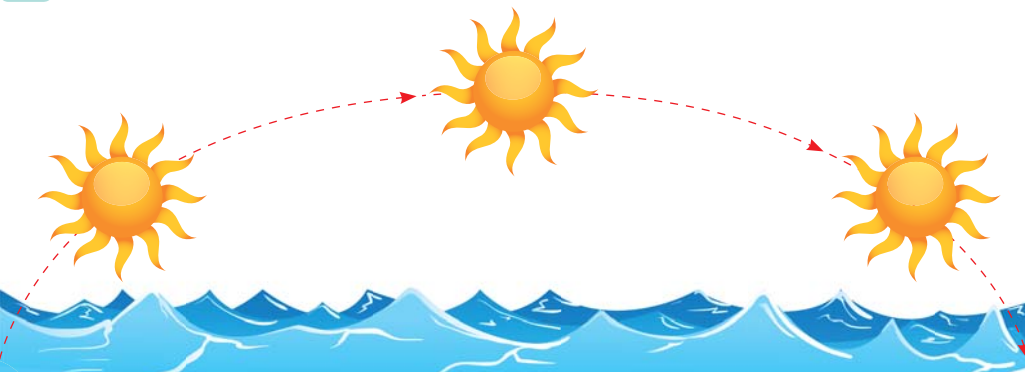

- 2 Пригадай, що таке полудень. Назви відповідний годинник.

Полуднева висота Сонця — це найвища точка на небі, у якій Сонце знаходиться опівдні (о 12 годині дня).

- 3 Назви малюнок полудневої висоти Сонця.

- 4 Прочитай текст.

Рано-вранці перші **промінчики** сонця торкаються землі. Воно пробуджує до життя людей і світ природи. Сонце — не **тільки** краса сходу, промені полудня та мальовничий захід. Без сонця не було б життя на землі.

- Назви кількість складів у виділених словах.
- Спиши їх, поділяючи рисками для переносу.

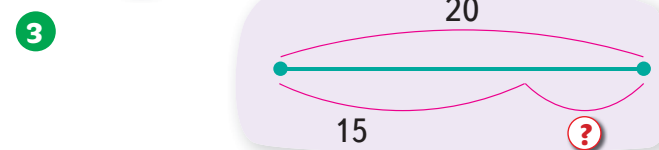
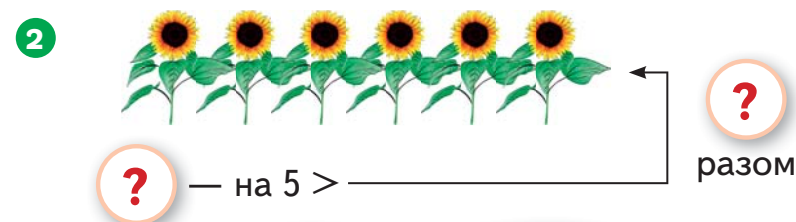
- 5 Поміркуй, що є спільного у зображених об'єктах.

- Об'єднай слова у групи за спільною ознакою.

Земля, західний, вітерець, земляк, захід, провітрювання.

- 6 Склади за малюнками і схемами задачі на знаходження різниці і суми. Розв'яжи їх.

1 Назви зображені об'єкти природи.

- Із перших літер назв об'єктів утвори слово. Пригадай, що воно означає.

Завдяки глобусу можна дізнатися не тільки про форму Землі. Наша планета весь час обертається навколо своєї осі.

Вісь — уявна лінія, навколо якої обертається Земля.

Там, де її поверхня освітлюється Сонцем, — день. А з протилежного боку — ніч. День і ніч складають добу. Доба триває 24 години.

2 Назви зображені частини доби.

3 Попрацюйте в групах.

Прочитайте вірш. Про яку частину доби в ньому йдеться?

Надія Красоткіна

Ми заходимо в школу раненько,
лиш встає світанкова зоря.
І беремось до книжки хутенько,
щоб відкрити річки і моря.

- Спишіть слова, що містять:

1 група — один склад

2 група — два склади.

4 Скільки годин пройшло від початку доби, якщо зараз:

- 14 год
- 16 год
- 20 год 30 хв
- 3 год
- 5 год
- 23 год 59 хв

5 Назви відомі тобі геометричні фігури.

6 Творча майстерня.

Зробіть аплікацію із геометричних фігур за темою «Нічне небо».

1 Прочитай вірш.

Надія Красоткіна

На зміну дню

Червоніє вечорове небо,
на воді стежиночка ясна.
Ночі **заступити** зміну треба,
розсилає темряву вона.

Та недовго їй хазяйнувати,
час її скоренько відійде.
Ось і **півні** почали співати,
незабаром сонечко зійде.

- Про які частини доби йдеться у вірші?
- Усно поділи для переносу виділені слова.

2 Відгадай загадки і дізнайся, які тварини вночі не сплять.

Не стулить і на мить очей —
вночі полює на мишей.
Зате удень відпочива,
ні, це не кішка, це...

Невеличка та сіренька
в нірці мешкаю тихенько.

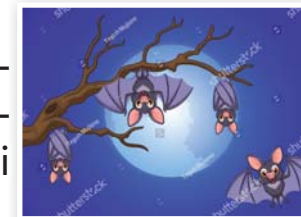
Я сірий хижак лісовий,
для звірів я дуже страшний.
Живу я в глибокій норі,
полюю і вию вночі.

- Які ще тварини не сплять вночі? Наведи приклади.

Це цікаво

Кажани ведуть нічний спосіб життя. Удень вони сплять, повиснувши вниз головою. Кажани здатні без зору обходити перешкоди.

3 Знайди 7 відмінностей.

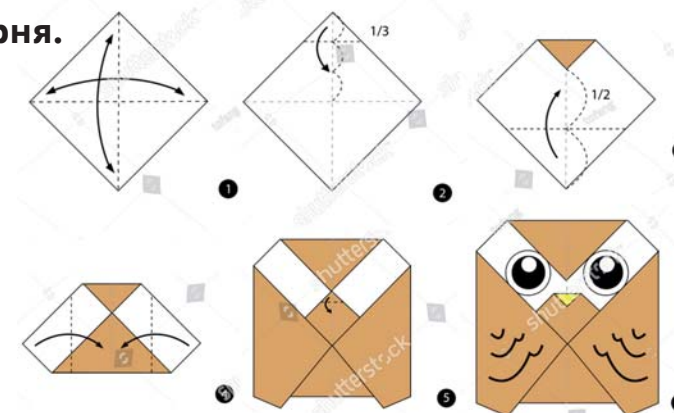

4 Який шлях подолав зайчик, втікаючи від вовка?

5 Творча майстерня.

Зробіть із кольорового паперу сову.

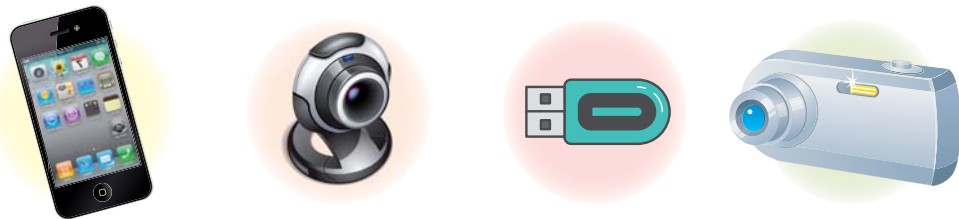
ЦИФРОВІ ПРИСТРОЇ

- 1** Поясни, які пристрої використовуються для роботи з інформацією. Які з них використовуєш ти? Як саме?

- 2** Які пристрої допоможуть тобі зробити світлини? А які — надіслати їх друзям? Відповідь обґрунтуй.

- 3** Які пристрої допоможуть тобі дізнатися прогноз погоди?

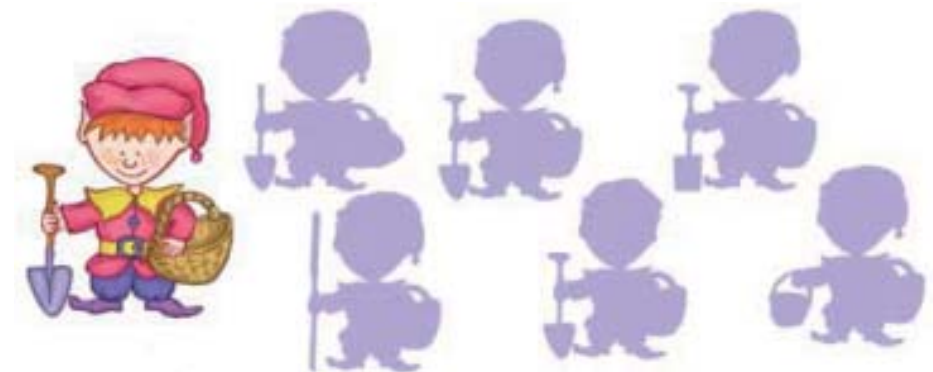

- Що на малюнках «зайве»? У назві «зайвого» предмета визнач кількість звуків і букв.

- 4** Цифрові пристрої потребують обережного ставлення. Як ти думаєш, чому? Поясни наслідки зображених дій.

- 5** Яка тінь належить Мудрунчику?

- Поміркуй, чи зміниться тінь Мудрунчика опівдні. Як саме? Обґрунтуй свою думку.

ПРАЦЮЄМО ЗА КОМП'ЮТЕРОМ

Завдання

Попрацюй з календарем.

Етапи виконання

Запусти на виконання програму **GCompris**.

- 1.** Послідовно вибери кнопки:

- 2.** Розглянь календар і виконай завдання.

ВПЛИВ СОНЦЯ НА ЗМІНУ ПІР РОКУ

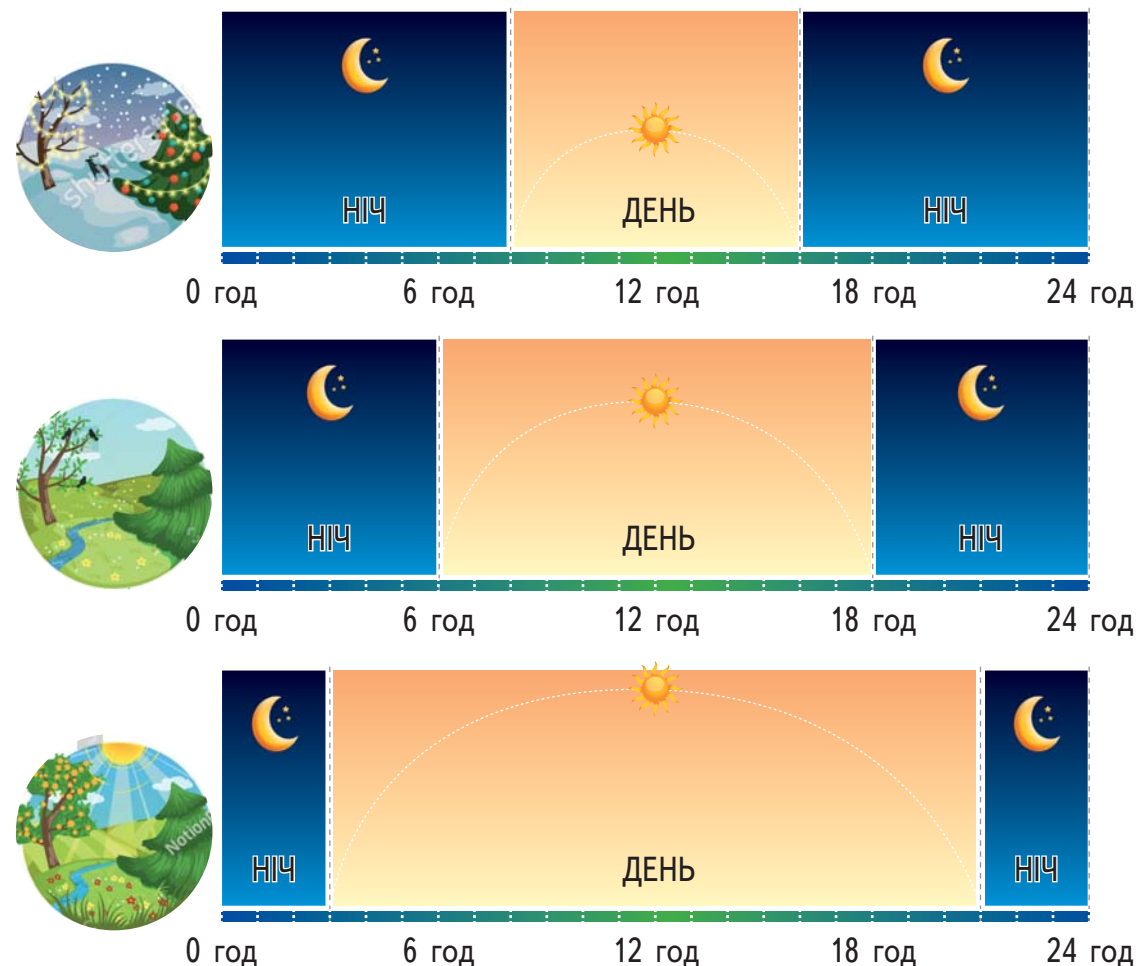
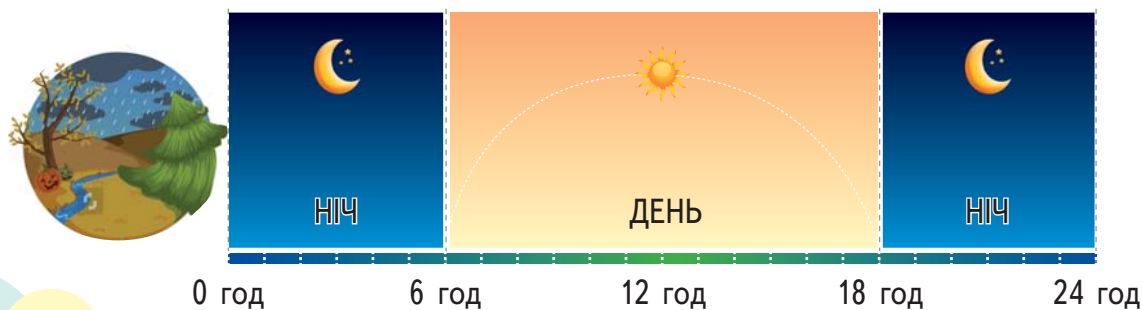
- 1** Скажи, у якій послідовності змінюються пори року. Укажи відповідну світлину.

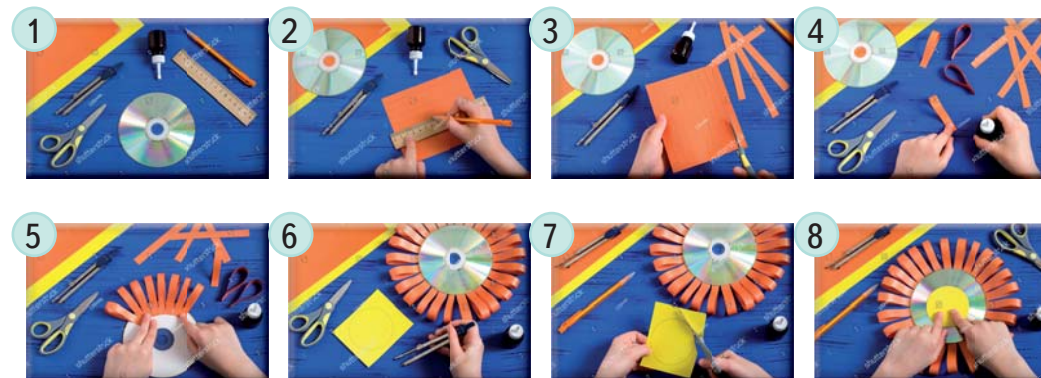
Унаслідок руху Землі навколо Сонця поверхня Землі освітлюється по-різному. Тому розташування Сонця на небосхилі в різні пори року також змінюється. Від річного руху Землі залежать зміни пір року.

- 2** Розкажи за малюнками, як змінюється розташування Сонця в різні пори року.

- Визнач за малюнками, скільки годин триває день і скільки ніч. Якій порі року відповідає кожний малюнок?

- 3** **Попрацюйте в групах.** Зробіть сонце у зазначеній послідовності дій.

1 Пригадай свої спостереження за погодою у 1 класі. Як вона змінювалася у різні пори року?

- Назви зображені пори року та їхні ознаки.

2 Склади слова — назви місяців із таких звуків:

[л], [е], [п], [н'], [и]; [н'], [ч], [с'], [і], [е];
[в'], [к], [і], [е], [т], [н']; [т], [и], [л], [с], [о], [а], [д], [п].

- Запиши утворені слова.
- Що вони називають?
- Назви всі місяці року.

3 Прочитай текст.

Сухе листя дощем спало з дерев, торкалось об гілочки й шаруділо. Під ногами шелестіли цілі замети сухого, покрученого листя (За М. Коцюбинським).

- Про яку пору року йдеться у тексті?
- Спиши перше речення. Назви в словах наголошені голосні звуки.

4 Назви пори року за одягом дітей.

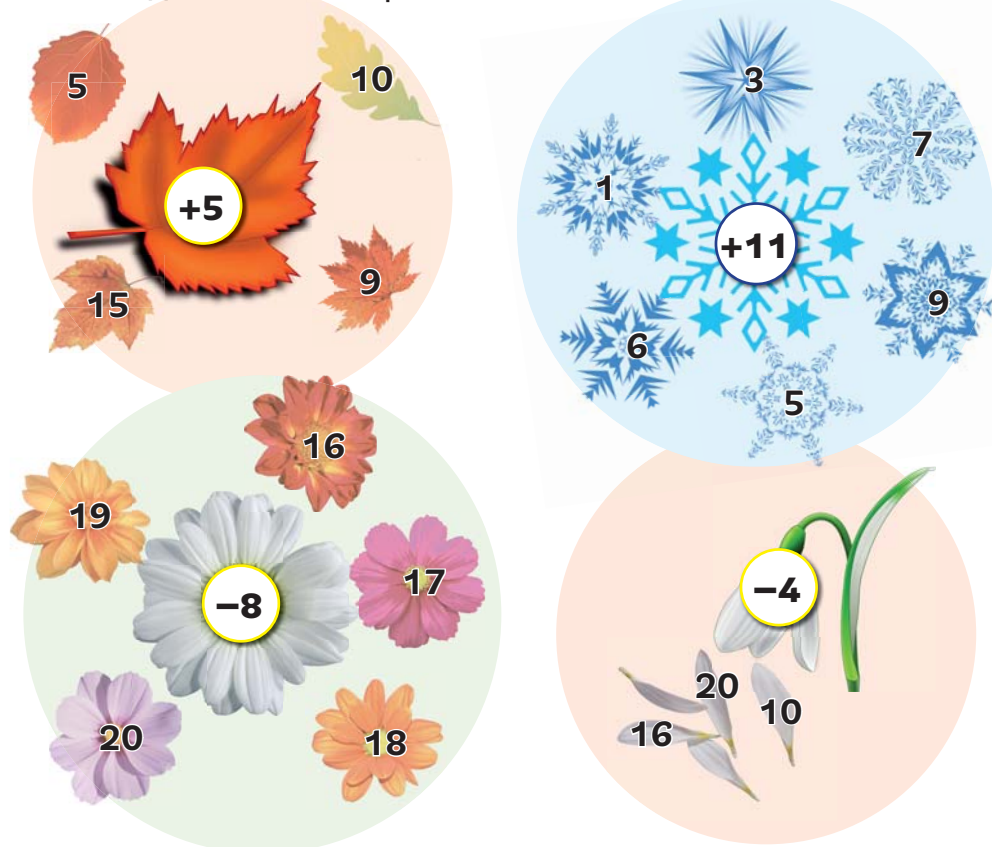

- Назви пори року, які відповідають звуковим схемам.

5 Якій порі року відповідає кожен об'єкт?

- Склади і запиши вирази. Обчисли їх значення.

1 Пригадай назви місяців. Об'єднай їх у групи за порами року.
Вересень, січень, березень, червень, жовтень, грудень, квітень, липень, листопад, лютий, травень, серпень.

- Запиши назви осінніх місяців за абеткою.

2 Назви за малюнками, що ти вдягнеш у різні пори року.

3 Обчисли значення виразів. Знайди їх значення на парасольках.

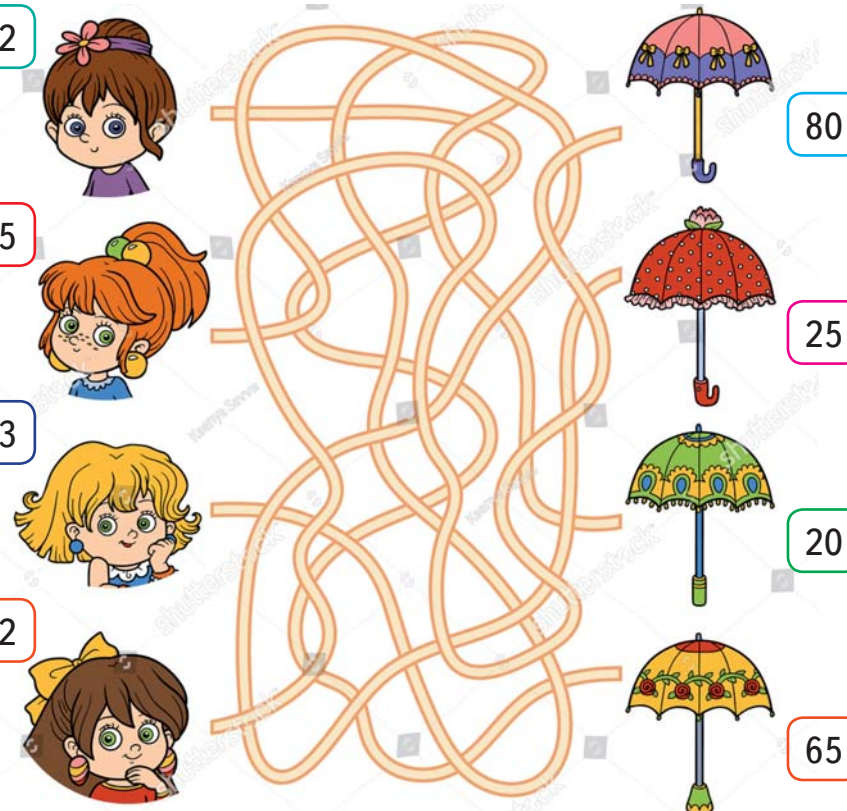
- Пройди доріжками і перевір правильність обчислень.

$$60 + 7 - 2$$

$$35 - 5 - 5$$

$$10 + 7 + 3$$

$$86 - 4 - 2$$

4 Творча майстерня.

Розгляньте дитячі малюнки.

Що на них зображено?

Поміркуйте, чому малюнки мають такі назви.

Спробуйте намалювати те саме (на вибір).

Грудень

Травень

Липень

Жовтень

1 Прочитай вірш.

В. Зінченко

Осінь намалюю

Вітерець-пустунець
між дерев гарцює.
Я візьму свій олівець,
осінь намалюю.

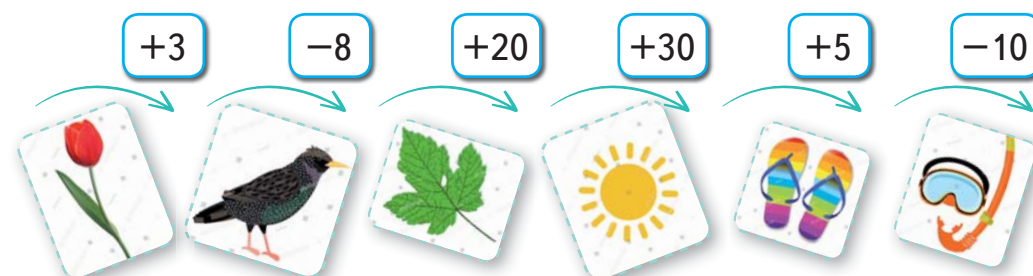
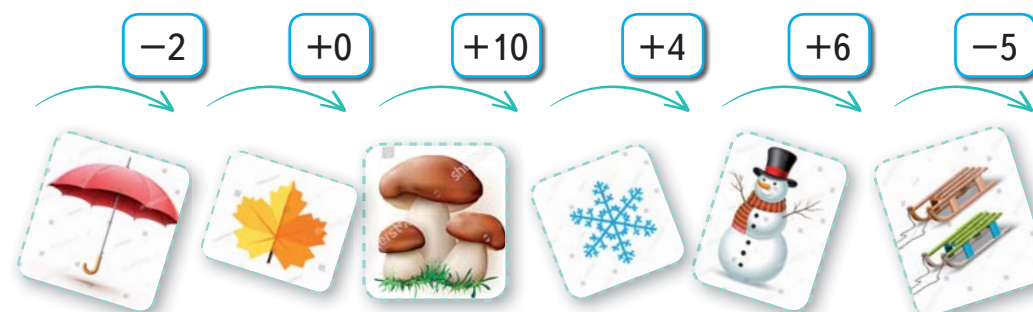
Верби в жовтому вбранні
опустили віти.
Відлітають журавлі,
журяться за літом...

- Полічи голосні звуки у виділених словах і зроби висновок про кількість складів у цих словах.
- Назви слова, у яких букви **ю**, **є** позначають два звуки.

2 **Попрацюйте в парах.** Пограйте в лото «Пори року». Об'єднайте малюнки у групи за зразком. Назвіть ці групи.

3 **Попрацюйте в групах.** Пройдіть лабіринтом, користуючись позначками. Ви маєте отримати число, записане на фініші.

КОМП'ЮТЕР — МІЙ ЕЛЕКТРОННИЙ ПОМІЧНИК

- 1** **Попрацюйте в парах.** Розгляньте схему та обговоріть, як можна використовувати комп'ютер. А як використовуєте комп'ютер ви?

- 2** Розглянь малюнки і подумай, як люди даних професій можуть використовувати комп'ютер.

- Дізнайся у своїх батьків, як комп'ютер допомагає їм у роботі.

- 3** Друзі Елзіка пограли в лото «Пори року». У таблиці ти можеш побачити кількість балів кожного учасника гри.

Гравець	Поль	Селлі	Альмар
Кількість балів	5	8	7

- Хто з друзів Елзіка отримав найбільшу кількість балів? А хто — найменшу? Яка загальна кількість балів?
- За даними таблиці намалюй у зошиті діаграму.

- 4** Переглянь мультфільм «Про Настуню і комп'ютер». Дай відповіді на запитання.
- Що могла робити Настуня за допомогою комп'ютера? У чому він їй був помічником?
 - За допомогою чого Настуня пізнавала навколишній світ? Як їй у цьому допомагав комп'ютер?
 - Назви улюблений колір Настуні. Що вона намалювала?
 - Чи може комп'ютер захворіти? Ця подія дійсна чи вигадана?
 - Чому комп'ютер «захворів»? Зроби висновки.
 - У яку пору року відбувається зображена подія? Обґрунтуй свою думку.

ПРАЦЮЄМО ЗА КОМП'ЮТЕРОМ

Завдання

Установи зазначений час — перемісти стрілки годинника у потрібне положення.

Етапи виконання

- 1.** Запусти на виконання програму **GCompris**.

Послідовно вибери: → .

- 2.** Спочатку перетягни годинну стрілку в положення, яке відповідає зазначеній кількості годин, потім хвилинну стрілку встанови у положення, що відповідає зазначеній кількості хвилин.

- 3.** Пригадай, скільки годин тривають день і ніч у день осіннього рівнодення. Установи на годиннику цей час.
- 4.** Для завершення роботи з програмою вибери кнопку

